

Vejledning: Beskrivelse af fokuserede forskningsgrupper i IRS-centre ved Institut for Regional Sundhedsforskning

I aftalen mellem Region Syddanmark og Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet om videreførelse og etablering af IRS-centre for sundhedsvidenskabelig forskning og uddannelse i Region Syddanmark er bl.a. de samlede rammevilkår fastsat af parterne.

Som en del af IRS-centrene etableres fokuserede forskningsgrupper som enheder under hvert IRS-center for sundhedsvidenskabelig forskning og uddannelse.

Fokuserede forskningsgrupper er forskningsmiljøer, der over en længere periode og efter godkendelse af såvel sundhedsvæsenet som fakultetet varetager forskning af høj forskningsfaglig kvalitet såvel som med klar relevans for udvikling af et eller flere kliniske områder. Rammevilkårene skal være af en sådan karakter, at der er økonomisk basisfinansiering af minimum 3 forskningsårsværk. Det forventes at forskningen og rammevilkårene er på et niveau så forskergruppen kan indgå i reel konkurrence om frie eksterne forskningsmidler fra nationale og internationale offentlige og private bevillingsgivere.

Det skal karakterisere den fokuserede forskningsgruppes forskningsaktivitet, at denne understøtter det faglige niveau og evidensbaseret i den kliniske funktion.

Som hovedregel vil oprettelse af videnskabelige stillinger ske i tilknytning til godkendte fokuserede forskningsgrupper.

I den samlede aftale indgår en oversigt over fokuserede forskergrupper, der er godkendt af Region Syddanmark og Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet.

Etablering af (nye) fokuserede forskningsgrupper sker ved fælles beslutning af Direktøren på forskningsområdet i Region Syddanmark og Dekanen ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet på baggrund af en indstilling fra relevant Strategiråd til forretningsudvalget. Strategirådets indstilling skal bero på en uvildig forskningsfaglig vurdering af udpegede miljøers egen

planlægning (jf. nærværende vejledning) foretaget af Institutlederne for hhv. Klinisk Institut og Institut for Regional Sundhedsforskning.

Formålet med beskrivelse af potentielle forskningsgrupper er derfor at synliggøre de fokuserede forskergruppers potentiale og rammevilkår med henblik på formel beslutning om etablering jf. ovenfor. Til støtte i beskrivelsen skal den følgende vejledning følges.

Overordnet struktur i beskrivelserne

Beskrivelserne skal struktureres efter disse overskrifter:

- Organisatorisk indplacering og forskningsledelse
- Forskningsområder
- Forskningsprojekter
- Forskningsoverførsel
- Forskeruddannelse
- Forskningsproduktion i form af publikationer
- Ressourcegrundlaget
- Behov for anvendelse af infrastruktur
- Netværk – aftaler om samarbejde

I det følgende gives nærmere vejledning for beskrivelserne under hver overskrift.

Definitionen af medicinsk sundhedsforskning jf. MESUF-rapporten ligger til grund for beskrivelsen.

Organisatorisk indplacering og forskningsledelse

I afsnittet redegøres for:

- Den fokuserede forskergruppes betegnelse ved IRS-center for Sundhedsvidenskabelig Forskning og Uddannelse i xx ved Institut for Regional Sundhedsforskning
- Kontaktoplysninger for forskningsleder og sekretariat (Navn, adresse, tlf. fax, mail)
- Der angives, om der etableres en separat enhed eller om den fokuserede forskergruppe indlejres i den eksisterende afdelingsaktivitet. I begge tilfælde angives, hvorledes forskningsledelsesfunktionen sikres varetaget.

Det skal bemærkes at forskningsledelsesfunktionen består af følgende opgavesæt, hvor andet ikke er aftalt:

- Identificere, planlægge og argumentere for, at et forskningsområde placeres som en synlig og tilstrækkelig del af fakultetets forskning
- Sikre menneskelige, videns- og kapacitetsmæssige samt andre fysiske og økonomiske forudsætninger for at igangsætte, fastholde og videreudvikle forskningsområdet
- Løbende vurdere forskningsområdets resultater i form af sædvanlige kriterier for kvalitetsindikatorer for forskning - samt justere planlægningen og udførelsen under hensyn til optimering af forskningsindsatsen
- Formidle områdets forskningsresultater internt og eksternt samt skabe samarbejdsrelationer i lokalt, nationalt og internationalt perspektiv
- Skabe et positivt udviklende og stimulerende miljø for alle personer, der i længere eller kortere tid arbejder med forskningsområdet.

Forskningsområder

Der redegøres her for eksisterende og planlagte forskningsområder, der påtænkes etableret ved den fokuserede forskergruppe (i kortform, punktopstillet)

I afsnittet redegøres således for:

- Aktuelle forskningsområder
- Planlagte forskningsområder fem år frem

Eksempler på beskrivelse af forskningsområder:

- Whiplash
- Dyspepsia, gastro-oesophageal reflux and peptic ulcer disease

Forskningsprojekter

Der redegøres her for eksisterende og planlagte forskningsprojekter, der påtænkes etableret ved den fokuserede forskningsgruppe (Projektets titel, starttidspunkt og projektansvarlig)

I afsnittet redegøres således for:

- Aktuelle forskningsprojekter
- Planlagte forskningsprojekter i indeværende år og to år frem

Eksempel på beskrivelse af forskningsprojekter:

- Study on Osteoporosis and Male Ageing (SOMA). 2004. Kim Brixen/Bo Abrahamsen.

Forskeruddannelse

Der redegøres for:

- Tildelte Ph.D grader 5 år tilbage
- Igangværende Ph.D-studerende ved enheden

Der angives: Navn på studerende, vejleder, titel på projekt, evt. dato for forsvar.

Forskningsoverførsel

Det skal karakterisere den fokuserede forskergruppens forskningsaktivitet, at denne understøtter det faglige niveau og evidensbaseret i den kliniske funktion. Dette er den særlige begrundelse for, at der skal etableres en tilstrækkelig forskningsfunktion i forbindelse med dokumentation for kvaliteten af de kliniske funktioner.

Det synliggøres i dette afsnit, hvilke af de ovenstående samlede forsknings- og uddannelsesfunktioner ved forskningsenheden, som især understøtter den kliniske udvikling og evidensbaseret ved ”forskningsoverførsel”.

Dette angives som områder, kompetencer, undersøgelser, behandlinger etc, der er udviklet og vedligeholdt med baggrund i dokumenteret forskning.

Forskningsproduktion i form af publikationer

Der angives her relevante publikationer i henhold til de regler, der gælder for bidrag til Syddansk Universitets årsberetning. Der angives publikationer to år tilbage.

Ressourcegrundlaget

Ressourcegrundlaget for indeværende år samt 4 overslagsår angives, idet det kan forudsættes, at der sker en forøget tilførsel af ressourcer som følge af udmøntningen af centeraftalen mellem Syddansk Universitet og Region Syddanmark.

Ressourcegrundlaget beskrives ved udfyldelse af medfølgende tabeller i bilag 2, der tager udgangspunkt i relevante dele af den metode, der anvendes af

Dansk Center for forskningsanalyse i forbindelse med udarbejdelse af forskningsstatistikken tilpasset det aktuelle beskrivelsesbehov.

Herved redegøres for:

- Ansatte som bruger mindst 5% af arbejdstiden på forskning og udvikling (bilag 2, tabel 1)
- Forskningstid for ansatte som bruger mindst 5% af arbejdstiden på forskning og udvikling (bilag 2, tabel 2)
- Den fokuserede forskningsgruppes udgifter til FoU finansieret via ordinære bevillinger (bilag 2, tabel 3)
- Den fokuserede forskningsgruppes udgifter til FoU finansieret via Eksterne bevillinger (bilag 2, tabel 4)

Centrale definitioner

Følgende centrale definitioner skal anvendes i opgørelsen:

Antal ansatte angives i antal hoveder svarende til det antal personer, der anvender mindst 5 pct. af arbejdstiden på forskning og udvikling om året. Alt personale ansat på nedsat tid tæller derfor som hele ansatte på linie med fuldtidsansatte, hvis blot forskningen har udgjort mindst 5 pct. af den årlige arbejdstid. Opgørelsen er således en optælling af, hvor mange personer, der deltager i forskning og udvikling i arbejdstiden, fremfor en opgørelse af, hvor megen tid der bruges på forskningen. Opgørelsen omfatter også eventuelle udenlandske FoU-ansatte, som opfylder de øvrige betingelser.

Antal årsværk brugt på forskning og udviklingsarbejde angives som summen af den tid afdelingens/enhedens ansatte bruger på forskning. En fuldtidsansat som udelukkende forsker hele året, *tæller 1,0 FoU-årsværk*, mens en fuldtidsansat person som forsker f.eks. en femtedel af arbejdstiden, *tæller 0,2 FoU-årsværk*. En person *ansat på halvtid*, som bruger *halvdelen af arbejdstiden* på forskning, *tæller 0,25 FoU-årsværk*. Bemærk, at det er den faktisk forbrugte tid som lønnet forsker, der medregnes, ikke standardsatser for medarbejdergrupper.

Ordinære bevillinger er de midler, som afdelingen/ enheden får tildelt via budgettet fra den bevilgende myndighed den fokuserede forskningsgruppe hører under.

Eksterne midler er de midler, der bruges til forskning og udviklingsarbejde, og som er finansieret af en ekstern kilde eller en ekstraordinær bevilling - uanset bevillingsåret. Det skal bemærkes, at de midler som hospitalsafdelingerne modtager fra Syddansk Sundhedsvidenskabeligt Forskningsforum, skal opgøres som *eksterne* midler på linie med øvrige

eksterne midler fra forskningsråd, fonde og virksomheder mv. Dette gælder ligeledes for bevillinger givet af Region Syddanmarks Forskningsråd eller lignende.

Lønudgifter til FoU er den del af de samlede lønudgifter, der er brugt på løn i forbindelse med de FoU-årsværk, der er angivet i tabel 1 og tabel 2.

Lønudgifter til service for FoU omfatter lønudgifter til rengøring, kantinedrift, biblioteks- og betjentarbejde, pasning af forsøgsdyr mv. For afdelinger/ enheder, der varetager andre opgaver end FoU og/eller indgår i en større enhed, bør en skønmæssig andel af lønudgifterne til den generelle administration, rengøring m.v. medregnes under 'Lønudgifter til service for FoU' svarende til, hvad der normalt henregnes til 'overhead'.

Øvrige driftsudgifter omfatter afdelingens/enhedens øvrige udgifter, f.eks. til køb af mindre apparatur, andre varer samt tjenesteydelser, edb-kørsler, tjenesterejser mv.. Bemærk at de øvrige driftsudgifter ikke omfatter lønudgifter til service for FoU (se ovenfor).

Anlægsudgifter består af nye bygninger samt forbedringer og større reparationer af eksisterende bygninger. Udgifter henføres til det år, hvor de er afholdt. FoU-andelen af anlægsudgifterne skønnes ud fra i hvor høj grad bygninger og anlæg benyttes til FoU.

Udgifter til større apparatur omfatter afdelingens/ enhedens udgifter til større apparatur, dvs. apparatur med en købspris over 50.000 kr., som har en flerårig levetid og dermed karakter af en investeringsanskaffelse. Forskningsudgifternes andel skønnes på grundlag af apparaturets forventede anvendelse til forskningsformål.

Behov for anvendelse af infrastruktur

Det er aftalt, at Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet sikrer fokuserede forskergrupper adgang til anvendelse af bistand indenfor:

- Statistik
- Epidemiologi
- Klinisk epidemiologi
- Business- og projektudviklingsservices, markedsføring m.m

Ansatte ved Institut for Regional Sundhedsforskning vil desuden have fuld adgang til den samlede infrastruktur, der leveres af Syddansk Universitets organisation. For eksempel:

- Biblioteksservices og –adgang.
- Projektadministration

- Bistand i forbindelse med opfindelser og patentering, kommercialisering og IPR.
- Ad-hoc support fra IRS-sekretariatet

Med udgangspunkt heri anfører den fokuserede forskergruppe et skøn over sit årlige behov for anvendelsen af disse infrastrukturelementer.

Netværk - aftaler om samarbejde

Den fokuserede forskergruppe anfører sin vurdering af etablering af samarbejdsaftaler med relevante enheder ved Syddansk Universitet, eksempelvis:

- Sundhedstjenesteforskning i form af Center for Anvendt Sundhedstjenesteforskning
- Regionalt center for forskning i almen medicin
- Regionalt center for sundhedsfaglig forskning (inden for praksisfelterne sygepleje, fysio- og ergoterapi)
- Andet

Bilag 1 - Definition af forskning

Uddrag fra Dansk Center for Forskningsanalyses publikation: Forsknings- og udviklingsarbejde i den offentlige sektor. Metodebeskrivelse. Institutionsliste:

Forskning og udviklingsarbejde (FoU) defineres som:

skabende arbejde på systematisk grundlag med henblik på at øge den videnskabelige og tekniske viden, herunder viden vedrørende mennesker, kultur og samfund eller udnyttelse af den eksisterende viden til at anvise nye praktiske anvendelser.

FoU-begrebet omfatter både grundforskning, anvendt forskning og udviklingsarbejde:

Grundforskning er originalt eksperimenterende eller teoretisk arbejde med det primære formål at opnå ny viden og forståelse uden nogen bestemt anvendelse i sigte. Grundforskning kan både være »fri« forskning, hvor forskeren vælger sit emne helt uafhængigt af den finansierende myndighed, og »strategisk« forskning, hvor forskeren vælger sit emne inden for et område, som den finansierende myndighed har bestemt.

Anvendt forskning er ligeledes originale undersøgelser med henblik på at opnå ny viden. Den er imidlertid primært rettet mod bestemte praktiske formål.

Udviklingsarbejde er systematisk arbejde baseret på anvendelse af viden opnået gennem forskning og/eller praktisk erfaring med det formål at frembringe nye eller væsentligt forbedrede materialer, produkter, processer, systemer eller tjenesteydelser. Sondringen mellem FoU og visse andre aktiviteter kan være vanskelig. Fælles for al FoU-virksomhed er dog, at den skal indeholde et væsentligt nyhedselement. Nedenfor er der angivet eksempler på aktiviteter, der medregnes som FoU, og eksempler på aktiviteter, der ikke medregnes som FoU, medmindre disse aktiviteter direkte er knyttet til gennemførelse af konkrete FoU-projekter.

Medregnes som FoU:

- egne projekter,
- ledelse af og assistance til andres projekter, herunder vejledning af f.eks. stipendiater,
- forskningsadministration, f.eks. udarbejdelse af ansøgninger og kontrol med bevillinger,
- udenlandske forskeres besøg,
- egen uddannelse, f.eks. planlægning af / deltagelse i forskningsseminarer, konferencer o. lign.,
- større systematiske arbejder med henblik på markante kvalitetsforbedringer.

Medregnes ikke som FoU:

- undervisning,
- medlemskab af forskningsråd og forskningsudvalg,
- dokumentation og informationsvirksomhed samt bibliotekstjeneste af almen karakter,
- rutinemæssig indsamling af data,
- afprøvning og standardisering,
- specialiseret medicinsk behandling,
- udredningsarbejde,
- indkøring af nyt apparatur,
- kvalitetssikring / certificering / akkreditering.

Bemærk, at visse former for **klinisk afprøvning** af lægemidler, vacciner eller behandlinger skal medregnes som FoU. Klinisk afprøvning inddeles i fire standardfaser. Afprøvning af lægemidler mv. i faserne 1, 2 og 3 medregnes som FoU. Kliniske afprøvninger i fase 4 kan undtagelsesvist medregnes hvis de medfører yderligere videnskabelige eller teknologiske fremskridt.

Bilag 2 - skemaer til beskrivelse af ressourcegrundlaget

TABEL 1 Angiv antal ansatte for en 5-årig periode, som forventes at bruge mindst 5% af arbejdstiden på forskning og udviklingsarbejde om året. Oplysningerne fordeles på de nævnte stillingskategorier.. Endvidere gøres der opmærksom på, at antal ansatte skal angives i hele tal – dvs. ingen decimaltal (se desuden nedenfor).

Tabel 1: Ansatte som bruger mindst 5% af arbejdstiden på forskning og udvikling.

	Profes- sorer 1)	Over- Læger 1)	Afdelings- læger	Reserve- læger	Post doc	Kliniske ass. og forsknings- stipendiater	Ph.d. og kandidat- stipendiater 2)
Antal ansatte (FoU- personer) år 1							
Antal ansatte (FoU- personer) år 2							
Antal ansatte (FoU- personer) år 3							
Antal ansatte (FoU- personer) år 4 - år 5							

1) I forhold til inddelingen på stillingskategori indplaceres **overlæger med et klinisk professorat i professor-kolonnen sammen med øvrige professorer.**

2) Kun tid brugt direkte på forskning skal medregnes. **Undervisningstid skal derfor ikke medregnes.** Kun ph.d.- og kandidatstipendiater, der aflønnes som sådanne, medregnes..

3) Sygeplejersker, jordmødre, terapeuter, bioanalytikere mv.

TABEL 2 Angiv hvor mange årsværk der samlet vil blive brugt på forskning og udvikling (FoU-årsværk) i en 5-årig periode. Oplysningerne fordeles på de nævnte stillingskategorier

Table 2: Forskningstid for ansatte som bruger mindst 5% af arbejdstiden på forskning og udvikling.

	Profes- sorer 1)	Over- Læger 1)	Afdelings- læger	Reserve- Læger	Post doc	Kliniske ass. og forsknings- stipendiater	Ph.d. og kandidat- stipendiater
Antal årsværk brugt på forskning (1 decimal) år 1							
Antal årsværk brugt på forskning (1 decimal) år 2							
Antal årsværk brugt på forskning (1 decimal) år 3							
Antal årsværk brugt på forskning (1 decimal) år 4-5							

1) I forhold til inddelingen på stillingskategori indplaceres **overlæger med et klinisk professorat i professor-kolonnen sammen med øvrige professorer.**

2) Kun tid brugt direkte på forskning skal medregnes. **Undervisningstid skal derfor ikke medregnes.** Kun ph.d.- og kandidatstipendiater, der aflønnes som sådanne, medregnes..

3) Sygeplejersker, jordmødre, terapeuter, bioanalytikere mv.

Tabel 3 Angiv udgifter til FoU-arbejdet i perioden år 1 til år 5, som vil være finansieret over afdelingens/enhedens ordinære bevillinger, f.eks. drifts-, tilskuds- og anlægsbevillinger fra amtet. For perioden år 4-5 anføres et gennemsnit af den årlige ordinære finansiering for i årene. Beløb angives i prisniveau for indeværende år, i 1000 kr. og uden moms.

Tabel 3. Den fokuserede forskningsgruppes udgifter til FoU finansieret via ordinære bevillinger

Udgiftstype	År 1	År 2	År 3	År 4-5
Lønudgifter				
Lønudgifter til service for FoU				
Øvrige driftsudgifter				
Driftsudgifter i alt				

Udgiftstype	År 1	År 2	År 3	År 4-5
Anlægsudgifter				
Udgifter til større apparatur				
Investeringsudgifter i alt				

Tabel 4 Angiv udgifter til FoU-arbejdet i en 5-årig periode, som planlægges finansieret med eksterne midler. For perioden år 4-5 anføres et gennemsnit af den årlige eksterne finansiering for i årene. Beløb angives i prisniveau for indeværende år, i 1000 kr. og uden moms.

Tabel 4. Den fokuserede forskningsgruppes udgifter til FoU finansieret via eksterne bevillinger

Udgiftstype	År 1	År 2	År 3	År 4-5
Lønudgifter				
Lønudgifter til service for FoU				
Øvrige driftsudgifter				
Driftsudgifter i alt				

Udgiftstype	År 1	År 2	År 3	År 4-5
Anlægsudgifter				
Udgifter til større apparatur				
Investeringsudgifter i alt				